

3. Graven. Vberen. Q. 200 (St.)

1. Ensto hu:ndor na ky:konde: f xi:nt hdm
20 bay // an ho:rn (een koen)//
2. mons hamarr:t ista bloms gus wa:torgi:s
3. alwil spens za:alyn nox mer me:t magen
4. gra. van i:z*s* l*e*r. st*x* w*e*. Rok
5. vptat si:p h*re*:gen za:begmalt b*eu*.st
6. dor sei:nw*er* h*re*:ker ha:dens sp*le*.ntor:of
ma:sp*le*.ntor e:n z*an* ven*er*
7. dor se:par legas x*an* lepona:f
8. endat fabrick is neks to xi:
9. kom hi: -of: komdix hi: k*en*kr
10. ba:s-sid us fe:r gla:z*er* be:*r* // gl*e*:sk*as*
m pe:nt -of pe:ny*o*:m haef*ko* (14*c*)//
11. bre:*n* vs twi: d kilo gr*e*j*e*:na:of: x*ur* hi:ss
gri:j*ek*as-welso (dicke bruine)-*h*re*:ko*
(sleepruimen)//
12. K*il*o mit h*on* vi*v* d*ri*. li*ter* wi:*nu*:t*o*:
dro:*y**ko*
13. he dengas max midans knipel:of: midans
kyl (dicke stok)
14. X*hip* son kne:f g*az*i:
15. vastavant fast ne:et fe:l mi g*eh*as*u*: // ve:ro
(weingebraukt!)//
16. ex be bl:dader ne:et mit h*on* be g*ga*:*yo*
17. ex hipot ne:et xydu:*o*-hy:*o*:f: hy*o*:sta-*ve*:nt
18. we: ha:st xydu:*o*-de: w*a*:t*o*: k*am*t
19. spen:of: spen- spenagewip- bu:*bu*:of:
ha:*nt*by*yst*ol
20. m ha:*vt*-m m*fts* (vrouwen!)-bay- bandwt
(zwel)-N*ervi*:*re*-m wif- m*bi*:ndale (moen)
m ha:*x*-m*o* h*wa*, h*ka*:*js*-m hi:*kol* (vlinder)
21. de: ke:rol dun d*o*g*an* so wi:*o*:lt xyku:*o*:
of: de: ke:rol xy:*o*:lt d*o*g*an* so wi:*o*:lt a*ne*.
22. ex salder pe:*o*:r*lo*: g*iz*:*nr*
23. en*rlu*:nt le:*b* fe:*l* o:*sc*:*p* a:*vb**ri*:*ko*
24. x*ha*:*den* z*an* hi:*o*: m*bi*:*kt*
-k*ai**go*
25. q*iz*:*f* mi*rx* twi: d bri:j*sten* // bri:j*ja*:
bri:j*sta*// m*o* ste:*o* (steen, enkelv)//
26. dat sta:ndbi:lt ster:*b* d*o*: ne:*o*:t mi.
27. de: min*h**g*: dr le:*vo* get wi:*o*: na gau:ton
hi:*o*:R // le:*vo* (inf. werkw)//
28. dor dy:*r* vol z*o* ne:*o*:t e*gan* hi: mal bl*eu*:*vo*
29. da:su:el*ke*:ndar hi:nt mit*o* m*u*:star
no:gen hi: gewe:*o*:t
30. ex ho:ne:*o*:t kurm*a* v*ar* dada*o* pris be
31. do bi:*o*:sta d*re*:*g*ko g*jan* le:*o*:*zo*. to me:*l*
of jonger: li:*o*:*zo*. t*m*:*el*
32. o ho:ne:*o*:t gu:*u* we:*o*:r*ko*-d ha:*t* he:*lo*:*gn*
33. do mo:*s* de:*o*:*b**eu*:*o* samens o:ste:*o*:*la* / and hi:*el*
34. ne:*o*:t jat ne:*o*:t mi:*o*: gaker. galt
35. hi:*o*: ex hib*al* twi: hi:*o*:*ron* up*ta*:*zo*:*ro*:*pa*
36. di pe:*R* is ne:*o*:t re:*p*-do:*is* n*ug*ra
wets hi:*a*:n *e*:
37. x*o*:*u* no we:*o*: na go ve:*o*:*lt*
38. xi ha:tomati:*o*:*st* o:*et* he:*lo*:*pm*
up ma:*ko*
39. de: kal sal*eu* ne:*o*:t wi:*o*:*t* bre:*yo*
40. sis d*o* hilofance:*o*:*l* m*u*:*lo*k h*we*:*t*
41. dor ma:*n* mut*m* N*ru*:*w* b*avr**el*:*o*
|| se:*o*:*m* (subst) e:gm*z* hi:*o*:*et* (in de haare)||
42. e*gn* sel*da* kwem-of: zwem-*is* xe:*rl**ok*
(ander)-of: g*va*:*lo**ok* (jonger)|| p*re*:*ko* zel*gelp**st*.
nu) - p*re*:*ko* lo*ok* (bijv. nu.oud!)||
43. de: ha:*t* fe:*l* ha:*l*-of: ye:*l* mul
phi:dat*o* te:*o*:*rg* i*s*
44. vi:*o*:*o* m*u*:*to* d*o*:*do* hilofan h*bo*:*en*
di*ir* hit de:*ndar* hilofit
45. h*el**optat* bedens up*lo**pt* // m*o* he:*fl**rm*
(Frlevier afnemen (term haartspel): k*ups*
46. v*xa*:*o* met*sl**ler* z*o* tu v*xt* wi:*o*:
v*el*. r*o**ko*
47. x*o*:*sp*rejen-of: Sprenjen-up*st* wi:*o*:*tsa*:
N*AR* m*widensjap*

48. der ma:n kal mox da: bo:m grifols
 („boomkweker“ onbek.)
49. do:natiriston enstive.nstar tu
50. t:e. mt vnr da:nrep: miz-do:hu.miz-st
 luf:da:ve.spor || t:c.mpr. lyf:t lyft-tha:t
 Xlyft ||
51. bitsprej. kwakfras e?r-of: slimixhe:t-
 versprejo-u.tre sprej-haw (hoc)sprej-
 verbreiden! vorgay. vord-vvel baris-
 pres m:ko-m:s sprej-m:t: st-of:ong:
 m b:llt: taran -sme:rr
52. di vruw mut hoe:r h:z:R l:t:ts fni:z
53. za ba:-of:okomend: za pa:pa-ha:lam z:z
 j:z:R l:z:jk n:gen su:l l:z:ta gu:z
54. ex hipoma:fjord.jon a:zu ta:b langj:z
 w:t:tar ta:gu:z
55. val re:ndar xi:t mar wi:nox endes struk
 || on vjas-of: a vjeska (rouwelykhoff)-r:re:nt
 (id. v:een jaer) ||
56. jarda pat t:opt ne:st fac:l ja:st
57. der sy:ntor ste:t-of:ste:t bi:der u:va:z-of:
 agnusza || der h:j:z:rt (verouderd) ||
58. egma mi:res zj:st nu:xt h:z:t yur ta:ha:dgela
59. di h:j:z:rs of: di bezij (jonger) geflt a h:z:R le:te he
60. he:t rug at p:z:rt agnus-of: d:z:ana-stubs
 || ma start ty:z:gl (staarttuigel, deel van gaecel) ||
61. du:of: en de:n ti:t h:z:mdie:R phmar tu
 hu: no: da h:z:am
62. der p:z:tar h:z:xdadrs levni:R vulm:st
 is || vgl. gemaakt: gemaakt ||
63. du: x:z:xs mi:rs w:z:l-of: met item: wa:l-me
 du: x:z:xs ne:ks t:z:nyam
64. do:zwe:abola h:z:man kostrik
65. ge:sta hy:t ne:st h:z:rt
66. c:z:tn xi:z:jan-of: o:zan (jonger) h:z:z
67. kon: mo:toe:r is h:z:put-h:z:heyt
 huk
68. Etikona werman da: Xowe:st en t:z:ana
 t:ph:tan d:rant
69. dat fjorska lopt be:rvos
70. do:zen bu:st en di han || bija:ts-a:part
 gabu:sta-of:onger: gabarsta-mo:baast(jonger) ||
71. i:rx wal dator fahop:R ma:bre:af b:RE:Xt
72. ex h:ipun aman ha:rt
73. ex kon mit x:en vax:galera-of: stric:ars-of:
 st:re:nars - omgu:z || onkel: stric:at - st:re:vant
 werkhu: st:re:vo:z ||
74. na:kufiste:t spanvær t:py:z:rt-en-of: vy:z:R
 da:nuw ha:rt
75. ex h:ib:z bitsa h:ur:s vanda fyrdano:z n a:z
76. der foy vander h:yaney zj:z: X sul:dt Xwe:st
77. uitsta gana ramu:kar wu:na:bo:z: X-meew
 boe:z: ||
78. di ru:z:z h:ib:z lan dyen || me:du:z:(onkel) ||
79. exolifta: ne:ks fa:z: || a wu:z:rt - meew: wee:rt:z: ||
80. dat henika w:z:R du:z:rt Xydr dass-of:
 idass - thuston d:z:ps
81. kan u:z:an en z:an o:z:wa:z:R ps:z: || mo:w(onkel) ||
82. hoe:r me:daka is mids karftanagen b:z:
 Xaga:z:z vur brumels to plaka || z:me:t:z:
 (meisje)-m:ma:z:ndol(mand)-mo:ha:z:Rf(kop) ||
83. do:z:an spru:z:t yandi le:jer
84. o:du:y:z:an stru:z:t up-of: a h:z:gden h:z:z:
 of: a bygden h:z:z: l
85. de ly:z:zuxtane: h:z:z: a:ndarsens Xe:z:lt:en
 R:z:gdum
86. h:pon mo:nt:z: day:z: X fandar du:z:st
 (oudere)-of: du:z:R/(jonger)
87. de: wi:z:z lopt k:z:mp-das non wijen
 phmwi:z:z lansts: || a we:z:shan phm:z:z
 Xij:z:ph:z:con weggeomen is geen zonde! ||
88. ex qu:z:vrude: h:z:yan en t:z:pmka || ge:z:gru:
 gagu:z:z
89. do:bu:z:z kaput Xaga:z:z medan h:z:z:st a:z:fa:z:leka

- ga ka le:ts wɔ:r hυrt me go:t
 q: egend u:r issat b:tata // der lu:dr
 q: ond sator mvt xo:t konnaga:of: konr
 meko (minder)
- q: xφ:g ms no manen ho:t
 q: ex we:t ne:t u:φ:dε:mvt xu:d xφ:ko
 q: ma φ:lo haldor is xo:t furthe:r
 q: ex mps usblo:st drie:γha vur ste:rko
 to jə:ro
- q: ex mvt st iqrst fo:R e.gena sta:l
 V:R:R // VO:R:R = voederen - VRNφ:R (voederen)
- q: ma bro:R wɔ:r mφ:j
 q: dr m:lagmens makt ms gru:ntu:dr
 vo: di bugtarm:lag is dφn en t̄:R - sekm
 do: mittank
- ma v̄:R zu:w de:pst konr valo up mo:r
 ro:et filet neks up amba xiga - saipolp:s
 ts: xφ:mt nu:ts en manyt to l:t
 tu: en ita:ly ha:jst vy:R berox:of: berox
 di vy:R spyto:of: Spyto // ha:jst: hecht ket
 Fr. il ya = zjnor||
- 10: doerofstix:of: doerofstu:- do: up dywa
 11: e: bo:m hibazr stak:of: skak - fander
 frak a:frava:ro
- 12: du: mvg us ny:lan ms hυr:mo
 lo:R:of: hυr:mo x̄:z|| koe:R:||
- 13: is fan ly:wo hυr:mo midna go:fr
 prutmu'ne:f: no go:fr ge:lt ly:go:
 14: di doe:R is fan ly:ken hυr: t̄:xmalet
 no m gatru:da v̄:R w mvt konr ni:z
 m: ex hep hi: gr̄:s x̄:t: metwɔ:r
 ger:na go:fr zɔ:t:of: twɔ:r ger:go:st zɔ:t:
 xo:t
- 15: der bay:R x̄:t:dat nuxta dφ:R is v̄:R to burs
 b:aks eg b:ak:du: be:ks: h̄:d b:ek: vi:R b:ak:
 eg bo:k:du: bo:ks: h̄:d bo:k: vi:R bo:ks:
 v̄:R b:eks g:b:ako
- 16: be:fo:eg be:f:du: by:i:s of be:i:(jonger)
 h̄:d by:t: of beit: vi:R be:fo: be:f: v̄:R
 ex bu:t: ex hep xabo:js: bu:tan x̄:r: /
 17: t̄:xa klen me t̄:xa fint
- 18: du: kuns:of: (meew.of beleefd) dar krent
 h̄:e: er:ia kri:go up x̄:m me:st
 19: x̄:h a:t x̄:z: X dat an amex so:r: wde:yha
 20: da ma:t x̄:z: X dat ar Re:x: of jonger:
 ḡ:k h̄:ow // meew: me:xt (meiden)||
- 21: st h̄:ow vif pris // ma pri:s - st h̄:ow
 (het had: er was (ily await)||
- 22: o:nder di:er:h̄: ligc v̄:c: l̄:x:ko:ro
 23: t̄:xa:tar ger:t: snak:of: snak: ku:ro:
 t̄:k u:rgd a:l
- 24: chaw is nu: gr̄:n t̄:is infysta:f x̄:mi:t
 25: majo'ne:s ma:kxa mitar doe:jor van
 me:xt
- 26: dadbamka tal dr. l̄:stax konr wass
 || w̄:s (z: lever)||
- 27: der pastu:R ha:t xo:jst wi:n
 28: u:z d:t hu:z is a:pxbra:nt
- 29: da melak spricht:of: spricht - u:tar y:for
 vander ko:z
- 30: der k:a:stor lyjt fur da kry:z:
 || x̄:kry:s (enkeli)||
- 31: da bvm vanda scutskae:of: scutskae:
 b:φ,g:φ:nder der la:st // bu:m - meew: b:vm -
 da be:R (z:geraamte) - gare:mt (van kruuagen,
 ooh: Fr. cicerelle||
- 32: dr twi: p:ry:js: k:man u:t
 33: x̄:b:m m b:la:w en zwart x̄:h v: w:t i:n
 o:R:R z:φ: gafla:go (tien uren zijn gedagen)||
- 34: dr s̄:s is x̄:t: dφn:of: x̄:t: slap:|| fl2:
 35: der s̄:s x̄:t: of: s̄:s x̄:t: l̄:kt dik
 36: t̄:kanci:z: wi:he:t x̄:le:js: dat o:ta ne:st mi:
 ḡ:z: hep:of: ex hep:z: alonen i:wi:he:t
 ne:st mi:z ḡ:z:z

- 135 ni.wpo:rt j_arden ga.nst n_uw stat
 136. du.^o- ex do:nat - du. de:^o st. hi.^o de:tat-
 nu.^o d_nnat - di_nat do:tat - hi.^o d_nnat - ex
 donat - du. donat - hi.^o donat - v_ida donat -
 di_nat donat - hi.^o donat - donat - ex t_at - di:^o
 hi.^o t_atmer - dijs^o hi.^o t_atmer
 137. d_p: pa-d_p: pma. ntal - t_d^o: p_s - d_s
 svl'ds:ts
 138. d_j_g^o: s_a- hi.^o di:st - hi.^o du.^o - hi.^o ha:t
 Xdu.^o_g
139. be:nda - ex be:nt - du. bens - hi.^o bent - v_u.dr
 be:nda - di.^o dr bent - hi.^o be:nda - bent hi.^o -
 of: bents - bu:^ont hi.^o - ex hip. xob:ndo
 140. Locale Landnamen: a. bu:^ondar - lo ro:f (weede-
4a.36) - m klin (= 1 centiare?)
 141. Locale Waternamen: da v o:r:R (voer) - da
 b*e*ek (van Weerst, Fr. Warsage) - da bro: b*e*ek
 (Broekbeek of Noorbeek) - sent lambertas bun
 (St. Lambertusborn = bron) - da wi:^ort (Wijer-
vijver, te Toltenbroek en te Otegroeven)

De naam van deze gemeente in haar eigen dialect is N_U:R_O

De inwoners leven: N_U: R_O - of: N_U: R_Onder

Geen bijnaam bekend.

Aantal inwoners op 31-12-1947: 1350.

Gaaltcoestand. De voornaamste wijken zijn: t_d_a: R^op (Ootga) - supam (Schoppem).
 u:tgro:v_o (Otegroeven) - m.a. ria:h_of (Mariahof) - kateryt (Kattenrot) - supamerh_o
 (Schoppemereide) - k_t_o (Ketten) - bro:^o t_a (Toltenbroek) - sno:^o s_{BR}R_o (Innauwenberg) - e.gan
 ve:^o t_a (Vitschen) - ste:^o g_as (Steenbos).

Frans wordt gesproken door de gezinnen van Waalse inwijkelingen evenals in een aantal gemengd V_o-Vlaams gesproken.

Steds gebinstaal komt A.B.N. niet voor.

Er zijn heel wat inwoners van Hollandse oorsprong (Boeren), die meest een Hollands-Limburgs getint dialect spreken.

De bevolking bestaat voor 70% uit (kleine) boeren, voor 2% uit arbeiders die in de cementfabrieken te Hasselt, te Eijsden, in de pottenbakkerij te Weerst (Warsage) en verder nog te Wezet (Visé) en Luik werk vinden. Rest nog de handelaars, winkeliers en douanebeamten. Er is geen lokale nijverheid.

Zegslieden. 1. Lhomme Laurent, 59j.; hier geboren; landbouwer-winkelier; heeft steeds hier verblijven; V. van Weerst (Warsage); M. van hier; spreekt meest dialect.

2. Lhomme Marie-José, 47j.; hier geboren; onderwijzeres; heeft steeds hier verblijven; V. van hier; M. van Heimerstok (Gulpen, NL Limburg).